

11.6.2021

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta (VN/489/2021)

Hallituksen esityksessä on tarkoitus yhtenäistää perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen lainsäädäntöä. Se on osa opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmaa kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Tampereen kaupungin lausunto on tehty perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kanssa yhteistyössä

2 § Ammatillisten tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen tarkoitus

Lakiesityksessä mainitaan, että säännös lapsen edusta laajennetaan koskemaan myös toisen asteen koulutusta, mm. opetuksen ja toiminnan suunnittelua ja järjestämistä.

Lain kohtaa tulisi täsmentää. Tämänhetkinen lainsäädäntö ei ole ikäsidonnaista ja koulutuksen suunnittelu tapahtuu pääsääntöisesti tutkintoalakohtaisesti huomioiden kaikki opiskelijat ikään katso-matta. Täsmentäviä toiminnallisia ohjeistuksia vaatii oppivelvollisuuden perusteella tehtävien ratkai-sujen ja toisaalta osaamisperusteisen ammatillisen koulutuksen perustehtävän pohjalta tehtävien ratkaisujen yhteensovittaminen.

Kyseinen asia voisi olla mainintana esimerkiksi lain kohdassa § 44 Henkilökohtaisen osaamisen kehit-tämissuunnitelman laatiminen. Esimerkiksi: ”Alle 18-vuotiaan opiskelijan henkilökohtaisen osaami-sen kehittämissuunnitelman laadinnassa on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu”.

2 § Lukiokoulutuksen tarkoitus

Lain kohtaa tulisi täsmentää. Tämänhetkinen lainsäädäntö ei ole ikäsidonnaista ja ero oppivelvolli-suuden alaisten ja täysi-ikäisten opiskelijoiden välillä tulisi tuoda esiin jo tässä pykäsässä. Se helpot-taisi lähtökohtaisesti koko lain tulkintaa, jossa monissa pykälissä erotellaan oppivelvollisuuden alai-set muista opiskelijoista.

36 §. Kurinpito. Perusopetus.

Pykälän 1 momenttiin kohtaa tulisi selkeyttää. Tuleeko keskustelu henkilökohtaisesti oppilashuollon psykolo-gin tai kuraattorin kanssa epäämisen aikana vai voidaanko keskustelu käydä jälkikäteen.

36 a §. Menettely kurinpitoasiassa ja erottamisen täytäntöönpano. Perusopetus

Lain kohtaa tulisi täsmentää oppivelvollisuuslain maksuttomuuden näkökulmasta. Lyhyt määräaikainen erot-taminen ei jatkaisi 20-ikävuoden jälkeen maksuttomuutta. Jos maksuttomuus jatkuu, vaikeuttaa se merkittä-västi asuinkunnan valvontatehtävää ja edellyttäisi seurantaa.

80 § Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (laki ammatillisesta koulutuksesta) ja 40§ oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki)

Esityksen mukaan opettajille ja rehtoreille tulee velvollisuus jatkossa ilmoittaa häirinnästä, kiusaami-sesta tai väkivallasta oppivelvollisen eli alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle.

Ilmoitusvelvollisuus jää tulkinnanvaraiseksi eli koskeeko se myös aiemmin tapahtuneita tilanteita, vai ainoastaan juuri tapahtuneita tilanteita. Sisältääkö ilmoitusvelvollisuus myös selvittämisvelvollisuu-

11.6.2021

den? Koulumatka käsitteenä tulisi täsmentää, sillä toisen asteen koulutuksessa koulumatka voi vaihdella henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Lisäksi tulisi määritellä häirintä ja kiusaaminen opiskelijoiden tasapuolisen kohtelun vuoksi.

On tärkeää, että lainsäädäntö tuo täsmentäviä keinoja puuttua turvalliseen opiskeluympäristöön. Ammatillisessa koulutuksessa koko opiskeluyhteisön työrauhaa ja turvallisuuskulttuuria tukevat toimenpiteet ja ohjeistukset ovat tärkeitä, yksittäisen opiskelijan etu huomioiden.

85 § Kurinpito (laki ammatillisesta koulutuksesta) ja 41§ Kurinpito (lukiolaki)

Lain kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että kolmen päivän opetuksesta epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa sekä järjestettävä muu opetukseen osallistumiseksi tarvitsemansa tuki palatessa. Lisäksi opiskelijalle tehtäisiin suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.

Opiskelijahuollon järjestämisvastuu ei ole koulutuksen järjestäjällä, joten lain kohta esitetään tarkistettavaksi ammatillisen koulutuksen lain näkökulmasta ja lisättäväksi oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin.

Lain kohdassa jää epäselväksi päätöksen tekijä kolmen päivän opetuksesta epäämisessä. Tarkoitetaanko kolmen päivän opetuksesta epäämisellä kurinpitotoimea, josta oppivelvollisen osalta päättää monijäseninen toimielin vai rehtori? Käytännössä olisi tarkoituksenmukaista, että tämän päätöksen voisi tehdä rehtori, sillä tarve opetuksesta epäämiseen tulee nopeasti, eikä toimielintä saada toimivaltaisena kutsuttua koolle riittävän nopeassa aikataulussa.

88 § Kurinpitomenettelyn suhde syytteen vireillöoloon ja tuomioistuimen ratkaisuun

Esitys poistaa laista kaksoisrangaistus (ne bis in idem -sääntö) nähdään hyvänä.

93 § Menettely opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa ja kurinpitoasiassa

Nähdään hyvänä, että päätösvalta korkeintaan kolmen kuukauden erottaminen ja asuntolasta erottaminen voidaan edelleen siirtää rehtorille muiden kuin oppivelvollisten osalta.

Lastensuojelulain 24 §:n 2 momentilla tarkoitettulla sosiaalihuollosta vastaavana toimielimenä tulisi olla opiskelijan kotikunnan tai asuinkunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin sen sijaan, että toimielimenä on oppilaitoksen sijaintikunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin.

Tampereella 11.6.2021

Juha Yli-Rajala
konsernijohtaja